

Sercan Reçber

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE ULUSLARARASI HUKUK

onikilevha
TMMOB İKLİM BİLİM KÜLTÜR DERNEĞİ

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	VII
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN TANIMI VE ETKİLERİ

I. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN TANIMI VE TARİHÇESİ.....	7
II. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ETKİLERİ.....	12
III. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE YÖNELİK TEORİK TARTIŞMALAR....	16
IV. İKLİM ADALETİ.....	27
V. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE ÇATIŞMA.....	36

İKİNCİ BÖLÜM ULUSLARARASI HUKUK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

I. ULUSLARARASI HUKUKTA İKLİM ANLAŞMALARI	46
A. 1972 tarihli Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı, Stockholm Bildirgesi ve Sonrasındaki Gelişmeler.....	46
B. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi.....	54
C. Kyoto Protokolü	61
D. Paris Anlaşması.....	68
E. BMİDÇS Taraflar Konferansı.....	82
F. Uluslararası İklim Hukukuna İlişkin Genel Değerlendirme.....	87
II. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE DEVLETLERİN ULUSLARARASI SORUMLULUĞU	92

A. Çevreye Verilen Zarar.....	93
B. İklim Değişikliği ve Devletlerin Sorumluluğu.....	102
1. İklim Değişikliği Rejimindeki Yükümlülükler.....	105
2. İklim Değişikliği Rejimindeki Yükümlülüklerin İhlalinin Devlete İsnat Edilmesi.....	112
3. İklim Değişikliği ve Özen Yükümlülüğünün İhlali (Due Diligence)	119
4. İklim Değişikliğinin Etkileri Sonucunda Oluşan Zarar ve Devletlerin Sorumluluğu	127
5. İklim Değişikliği ve Nedenselliğin Tespiti	139
6. İklim Değişikliği Nedeniyle Devletlerin Sorumluluğunun Uygulanma Yolları.....	143
III. İKLİM MÜLTECİLERİ.....	149
A. İklim Mülteciliği Kavramı Üzerine Yapılan Tartışmalar.....	149
B. BM İnsan Hakları Komitesi'nin İklim Mültecileri ile İlgili Ioane Teitiota, Kiribati / Yeni Zelanda Kararı.....	176

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE İKLİM DAVALARI

I. İKLİM DAVALARI	191
II. İKLİM DAVALARINDAN ÖRNEKLER.....	207
A. Urgenda Vakfı & Hollanda Hükümeti Davası	207
B. Ashgar Leghari & Pakistan Davası	223
C. Gelecek Nesiller & Çevre Bakanlığı ve Diğerleri Davası (Kolombiya)	226
D. Miliedefensive ve Diğerleri & Shell Davası (Hollanda)	228
E. Montana Davası (ABD).....	231
F. PSB ve diğerleri v. Brezilya Davası	235
G. Lliuya v. & RWE AG Davası (Almanya).....	238
H. Mashacutess & EPA Davası (ABD).....	244

I. VZW Klimaatzaak & Belçika Krallığı ve Diğerleri Davası	247
J. İrlanda Çevresinin Dostları & İrlanda Davası.....	250
K. Almanya Federal Anayasa Mahkemesinin “İklim Koruma Yasası” Kararı.....	253
L. Earthlife Africa Johannesburg & Güney Afrika Çevre Bakanlığı ve Diğerleri Davası	257
M. Kobe Kömürle Çalışan Elektrik Santrali Yurttaşlar Komitesi v. Kobe Steel Ltd. & Diğerleri Davası.....	259
N. Gloucester Resources Limited Şirketi & Avustralya Planlama Bakanlığı Davası	262
O. Shell & Iwheran Topluluğu Davası (Nijerya).....	263
P. Harvard İklim Adalet Koalisyonu & Harvard Koleji Başkanı ve Üyeleri Davası (ABD)	264
Q. Fridays for Future Estonya & Eesti Energia Davası.....	265
III. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE ULUSLARARASI MAHKEMELER.....	272
A. UAD ve İklim Değişikliği	273
B. Uluslararası Deniz Hukuku Mahkemesi ve İklim Değişikliği Konulu Danışma Görüşü.....	316
IV. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE İNSAN HAKLARI.....	331
V. AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	344
A. AİHM ve Çevre Hakkı	344
B. AİHM ve İklim Davaları	346
C. İklim Konulu Davalardan Örnekler.....	355
1. Duarte Agostinho ve Diğerleri & Portekiz ve 32 Diğer Devlet Kararı.....	356
2. Verein KlimaSeniorrien Schweiz ve Diğerleri & İsviçre Davası.....	359
3. Careme v Fransa Davası	369
D. Ekokırım ve İklim Değişikliği	370
SONUÇ	377
KAYNAKÇA.....	385